

Gazeta Gdańska

PRZEDPŁATA W POLSCE wynosi kwartalnie 10,50 mk. polskich z odnośnieniem do domu przez listowego. OGŁOSZENIA inserentów zamieszczanych w Polsce po 1,50 mk. polskich za jedno-lamowy wiersz petitowy.

Adres: „Gazeta Gdańska” w Gdańsku—Danzig, Postschliessfach 188. — Redakcja i Ekspedycja: Grobla Przedmiejska (Vorstädt. Graben) 49.

WYCHODZI CODZIENNIE W POŁUDNIE z wyjątkiem niedziel i świąt katolickich. Kto chce zamieścić w niej ogłoszenie, nadać je winien najpóźniej dnia poprzedniego do godz. 1-szej w południe. Telefon 1781.

PRZEDPŁATA W WOLNYM GDANSKU wynosi kwartalnie 5,00 mk. niem., a 6,00 mk. niem. z odnośnieniem do domu. OGŁOSZENIA z obszaru Woln. Gdańska po 60 fen. niem. za jedno-lamowy wiersz petitowy.

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSZTUS!

Rok XXX.

Gdańsk, na czwartek dnia 30-go września 1920.

Nr. 226

Agitacja przeciwpolska w Gdańsku.

Z powodu piątkowego wybuchu amunicji w Nowymporcie partja niezależnych socialistów wezwala swych zwolenników do zaprzestania wyładowywania amunicji dla Polski. Oto treść jej wezwania: Często zwracali nam robotnicy portowi uwagę na niedostateczne opakowanie amunicji na statkach. Zagrożenie Polski przez Rosję zniewoliło dostawców amunicji państw zachodnich do tego, aby umożliwić transporty jaknajśpieszniej. Co wczoraj zdarzyło się na kolei, może jutro mieć miejsce na statku. Wszelkie zeznania zgadzają się, że nieszczęście nastąpiło z powodu zapalenia się granatu. Życie robotników transportowych i mieszkańców Nowegoportu jest przy dalszym ładowaniu narażone na niebezpieczeństwo.

Robotnicy transportowi! Pamiętajcie, iż walka Rosji przeciw reakcyjnej Polsce, pozostającej na usługach państw zachodnich, jest i waszą wojną. Walka rewolucyjnego proletariatu Niemiec i Gdańska celem osiągnięcia politycznej władzy, może tylko wtenczas się udać, jeżeli Rosja odniesie zwycięstwo. Więcej niż dotychczas, powinni robotnicy gdańscy być przekonani, że transporty wojenne do Polski zagrażają nie tylko ich własnemu życiu, lecz są niebezpieczeństwem dla wielu mieszkańców. Pamiętajcie na wielkie niebezpieczeństwo w Królewcu! Jak przedtem, tak i teraz jest naszym hasłem: Wojna wojnie! Nie przepuszczając transportów wojennych, nie staniecie się pomocnikami reakcyjnej Polski i kapitalistycznych ciemniwców państw zachodnich. Hasło międzynarodowego związku zawodowego Polski musi stać się i waszem. Precz z wojną! Niech żyje solidarność dla Rosji! Gdańska.

Zarząd partji niezależnych socialistów w. m.

Ktoby myślał, iż sprawa transportów amunicji jest już należycie i trwale załatwiona, myliłby się bardzo. Przeczytawszy powyższe oświadczenie niezależnych socialistów, można mieć należyty pogląd na stan rzeczy w porcie. Lada mały pozor jest na wskroś wykorzystany przez nienawidzących Polskę robotników komunistycznych. Niedawno pod pozorem wygórowanych żądań za wyładowanie amunicji chcieli oni zaprzestać pracy i narażić Polskę powtórnie na wielkie nieprzyjemności i trudności z powodu niedostatecznego dewozu amunicji. Przez odcięcie źródła głównego dowozu, jakim jest Gdańsk, Polska stałaby znowu przed niezmiernie trudnym położeniem. Prądy antypolskie wciąż spiskują przeciw nam, robotnicy portowi nie znalazłby żadnych przeszkód ani wymówek i chętnieby ją wyładowywali dla swego sprzymierzeńca, byleby Polskę pobić. Nie wymawialiby się wtenczas tem, że grozi wybuch amunicji, który zagraża mieszkańcom Nowegoportu. Tylko przeciw Polsce odajdą się coraz to nowe przyczyny. Agitacja jawna i tajna przeciw Polsce przybiera między robotnikami wielkie rozmiary.

Obecnie nie zapadł jeszcze los nad przyszłością Gdańska. Jeszcze jest możliwe zmienić na korzyść Polski, która nie powinna przedewszystkiem swego oka odwracać od portu gdańskiego i kwestyj z nim związanych. Trzeba należycie ocenić wartość jego dla przyszłości Polski. Tu leży źródło jej potęgi. Koalicja, która poznała dobrze zależność Polski od Gdańska w czasie tej wojny, odnosi się dzisiaj już życzliwiej do nas. Spodziewać należy się, iż Polska nie będzie miała w przyszłości powodów do skarg na Gdańsk, gdyż koalicja da jej prawa potrzebne do niecierpiących niekrepowanych interesów. Dziś chwila ostateczna do załatwienia kwestji gdańskiej. Spodziewamy się, iż nasi przedstawiciele i obrońcy polskich praw co do Gdańska, Paderewski i Askenazy, spełnią wedle sił swoje zadanie i przyczynią się swym wpływem do korzystnego załatwienia kwestji Gdańska.

Tow. Czytelnia Ludowych

w Gdańsku
urządza

w niedzielę, 3. października r. b.

na wielkiej sali Strzelnicy

(Friedrich-Wilhelm-Schützenhaus) przy Promenadzie

Wieczór różnorodności

z bardzo urozmaiconym programem

na który składać się będą:

śpiewy, popisy muzyczne na skrzypcach i fortepianie, deklamacja, tańce solowe, monologi i nadzwyczaj wesoła sztuczka teatralna:

Końska kuracja

Ceny biletów po 20, 15, 10, 5 i 3 mk.

Początek o godz. 7 po południu.

Wszystkich zwolenników rzeczy wesołych zaprasza na powyższy „Wieczór“

Komitet T. C. L.

Żydzi w Palestynie.

Geograficznie Palestyna stanowi całość z Syrią. Francja przeto, która na podstawie swoich odwiecznych wpływów w tym kraju, rościła sobie pretensję do mandatu również nad Ziemią Świętą. Wszelako Anglia uznała, że Palestyna winna znaleźć się w obrębie jej wpływów z dwóch powodów: 1-ę posiadanie Palestyny zabezpiecza panowanie nad kanałem Sueskim, czyli drogę do Indji, 2-o stworzenie z Palestyny kraju żydowskiego zapewniło rządowi londyńskiemu poparcie potężnych kół żydowskich.

W listopadzie 1917 r. rząd angielski ogłosił następujące oświadczenie: „Rząd J. K. M. życzliwie traktuje utworzenie w Palestynie ogniska (home) narodowego dla ludu żydowskiego i użyj wszelkich wysiłków dla ułatwienia osiągnięcia tego celu; należy jasno zdawać sobie sprawę, że nic nie będzie uczynione, co mogłoby gozdzic w prawa cywilne i religijne istniejących społeczności nieżydowskich w Palestynie lub też praw i politycznego położenia żydów w innych krajach“.

Na konferencji w San Remo program sjonistów uzyskała pozwolenie Entety. Anglia otrzymała mandat, w Palestynie i mianowała naczelnym komisarzem żyda, sire Herberta Samuela (brata delegata, wysłanego w swoim czasie do Polski). To rozstrzygnięcie nie tylko nie rozwiązywało sprawy żydowskiej — sioniści nawet

zamierzają z istnienia rzekomego państwa żydowskiego wyciągnąć przedewszystkiem tę korzyść, żeby występować w imieniu żydów w innych państwach — ale i sprawy Palestyny. Właśnie z tą chwilą zaczęły się trudności.

Palestyna liczy 680 000 mieszkańców, w tej liczbie 540 000 mahometan i po 65 tysięcy chrześcijan i żydów. Żydzi zatem nie stanowią nawet 10 proc. ludności. Chcą wszakże sprawować w Palestynie rządy. Występując w Europie, jako skrajni demokraci i bolszewicy nawet, w Palestynie chcą być obliigarchją, narzucającą siłą swą władzę obcej ludności. Mianowanie żyda na wielkorządcę wywołało ozaburzenie zarówno wśród mahometan, jak i chrześcijan. Doszło do progromów żydowskich. Żydzi zorganizowali swoje bojówki. Za udział w ich tworzeniu przywódca sjonistów, głośny z wystąpień antypolskich w prasie rosyjskiej p. Zaboziński, skazany został przez angielski sąd wojskowy na 15 lat więzienia. Po przyjeździe wszakże p. Samuela został zwolniony i teraz głosi sławę jego rządów w Anglii.

Rzeczywistość wszakże wygląda zgoła inaczej. Orientalista Clay, profesor uniwersytetu amerykańskiego w Yale ogłosił właśnie w „Morning Post“ wywiad po dłuższym pobycie w Palestynie.

Arabowie walczyli po stronie Anglików przeciwko Turkom w nadziei otrzymania wolności. Teraz oskarżają Anglików, że sprzedali ich żydom. Zaczęły się napady na osady żydowskie i padły ofiary po obydwóch stronach. Kosztem skarbów angielskiego utrzymywana jest 24.000 armja w małym kraju, a potrzebaby było dwukrotnie więcej sił, żeby utrzymać porządek. Gdyby je częściowo wycofano, a zaczęli napływać żydzi emigranci z Rosji, Polski Rumunii i t. d., walki przybrałyby większe rozmiary. Teraz w Jerozolimie wszędzie rozstawione są karabiny maszynowe wszędzie pełno żołnierzy, rozwój przeto państwowości żydowskiej wydawać się zatem może pozornie pomyślny.

Tak zapewne sądzą w Anglii, gdyż istnieje surowa cenzura, a żadne pismo prócz „Morning Post“, nie napisze nic nieprzychylnego dla planów sjonistycznych. Petycje ludności mahometańskiej i chrześcijańskiej nie doszły swego przeznaczenia. Tymczasem położenie mahometan w Palestynie musi wywołać wrażenie w świecie muzułmańskim, który uważa Jerozolimę za jedno z trzech świętych miast. Również w świecie chrześcijańskim sprawa Palestyny nie przejdzie bez głosu.

Muzułmanie nie są przeciwni istniejącemu od r. 1880 kolonjom żydowskim. Występują przeciwko tworzeniu państwa żydowskiego. Wyzyskują kraj przez obcych i bolszewickich żydów. Za rządów tureckich konstytucja przewidywała samorząd ludności. Przed półtora rokiem generał Mocny i szef wydziału skarbowego Gabriel,

Nie partja, nie wiec i nie orientacja

ocaliły Rzeczpospolitą w ciężkiej potrzebie.

Ocalił Ją żołnierz w milczeniu piersi

nastawiając, ocaliła Ją ofiarna cicha

Polka, ocalił Ją bogaty i ubogi obywatel

podpisujący Pożyczkę Odrodzenia.

Oto jej obrońcy!

Nie orientacja, nie wiec i nie partja!

chcieli przeprowadzić wybory przedstawicieli ludności, ale zrezygnowali ze swych stanowisk wskutek zabiegów sjonistów. Oświadczenia angielskie zapowiadały samorząd ludności, ale obietnice nie zostały urzeczywistnione. Komisja amerykańska, która w r. 1919 badała życzenia mieszkańców Palestyny, stwierdziła, że żądają oni niepodległości Syrii, do której włączona być winna Palestyna i ograniczenia emigracji żydowskiej. Tymczasem widoczne jest dążenie do zapewnienia żydom przewagi przez forsowną kolonizację.

Sir Samuel zamiast wyborów w Palestynie zapowiedział utworzenie ciała doradczego, składającego się przeważnie z urzędników brytyjskich i 10-iu mianowanych przez siebie z pomiędzy mieszkańców. Tak wygląda samorząd Palestyny.

Oficerowie i żołnierze angielscy muszą strzelać do ludzi, z którymi sympatyzują. Oficerowie i urzędnicy czują, że są znienawidzeni i prosili prof. Clay'a o podanie do wiadomości stanu rzeczy w Palestynie. Nie mam czasu — mówi prof. Clay — opowiadać, jak sjonisci prześladują żydów, posyłających dzieci do szkół angielskich, jak zapobiegli udzieleniu przez rząd pożyczek rolnikom, jak usiłują wysiedlić misjonarzy chrześcijańskich i t. d.

„Rozwiązanie całego zagadnienia — kończy profesor — jak mi się zdaje, polega na wykonaniu oświadczenia Balfoura — na nadaniu ludności praw obywatelskich. Oznaczałoby to wybieralne ciało administracyjne. Ponieważ mahometanie i chrześcijanie stanowią dziewięć dziesiątych ludności, przeto będą mogli regulować imigrację. Wówczas przy wykonywaniu mandatu przez W. Brytanię zanajduje na pewno spokój i kraj cieszyć się będzie dobrobytem“.

„Gazeta Warszawska.“

Przegląd Polityczny

KOMUNIKAT SZTABU GENERALNEGO WOJSK POLSKICH Z DNIA 27 WRZEŚNIA.

Na południe od Prypeci sytuacja bez zmian poważniejszych. Na północ od Prypeci bitwa trwa dalej bardzo dla nas pomyślna. Nieprzyjaciel jest w pełnym odwrocie na całym froncie, stawia jednak często zacięty opór. Wojska nasze dochodzą do rzeki Szczary,

Dalej na północ oddziały nasze przeprowadziły się przez Niemem. W walkach w ciągu dnia wczorajszego wzięto 1300 jeńców, w tem dowódcę i adjutanta 48 pułku piech. sowieckiej oraz komendę pułku, pozatem zdobyto 4 karabiny maszynowe, 8 dział, w tem 2 ciężkich, sztab i tabory pułkowe.

Nasza kawalerja, działająca na tyłach nieprzyjaciela, osiągnęła rejonu na południe od Lidy.

Na Suwalszczyźnie patrole litewskie ostrzeliwały nasze placówki.

Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich.
Sztab Generalny.

ROKOWANIA WRANGLA Z WĘGRAMI.

Warszawa, (OD). Warszawski korespondent węgierskiej gazety „Az Est“ dowiadyuje się z wiarogodnego źródła, że generał Makarów, przedstawiciel rządu Wrangla w Warszawie, zwrócił się do rządu węgierskiego w sprawie wystawienia ochotniczej armji na ziemi węgierskiej na pomoc dla Wrangla przeciwko bolszewikom. Korespondent dowiadyuje się z dyplomatycznych kół węgierskich w Warszawie, że rząd węgierski zajmie się tą sprawą.

Mowa dra Paneckiego

wyłoszona dnia 21 września 1920 r. w konstytucji gdańskiej przy rozprawach nad konwencją gdańsko-polską.

(Dokończenie).

Nie ulega wątpliwości, że n. p. zawarcie sojuszu odporno-zaczepnego między W. M. Gdańskiem a Rosją bolszewicką sprzeciwiałoby się celom, dla których W. M. Gdańsk zostało stworzone i że Liga Narodów sojusz ten na podstawie prawa opiekuńczego rozwiązałaby. Niechaj będzie mi wolno logiczny wysnuć z tego wniosek, że Wolne Miasto, pozbawione prawa wojny i prawa samodzielnego zawierania traktatów międzynarodowych nie jest jednostką suwerenną. To też ani w traktacie pokojowym ani w nocy płaszczykowej z 16 czerwca 1919 nie stoi ani słówko o suwerenności Gdańska, tylko o „lokalnej niezależności i o autonomji“, ani słówka o Wolnem Państwie, tylko o Wolnem Mieście.

Nie będę się dłużej nad artykułem I szkicu rozwodził. Już dotychczasowe wywody wystarczają, aby dać dowód, że przez komisję ustanowioną suwerenność Wolnego Miasta wychodzi daleko poza linie graniczne, przez traktat pokojowy wytknięte.

Większe widoki dla Wolnego Miasta ma suwerenność ograniczona, jaką naprzykład ma Badenia. Polega ona na tem, że samodzielność tego kraju, tycząca utrzymania wojska, pobierania ceł, i załatwiania spraw zagranicznych jest odjęta na korzyść Niemiec, podobnie jak ma się według traktatu pokojowego stać z Gdańskiem na korzyść Polski.

Ograniczoną suwerenność Gdańska wypełniałaby i autonomia lokalna, własne sądownictwo i prawodawstwo,

SŁOWACY CHCĄ BYĆ ZŁĄCZENI Z POLSKĄ.

Prezes słowackiej Rady Narodowej dr. Jeliczka ogłosił oświadczenie, zawierające program słowacki. W oświadczeniu tem postawiono sprawę stosunku Słowaków do Czechów, jakoteż do Polaków. Zainteresuje to każdego czytelnika. Podajemy zatem wyjątki z odezwy dr. Jeliczki, które brzmią następująco:

Traktat wersalski oswobodził nas Słowaków od Madziarów (Węgrów). Kto nas oswobodzi od Czechów? Słowacy nie mieli sposobności wyjawienia swej woli, kiedy ich przyłączano do państwa czeskiego. Gdyby Koalicja zapytała była Słowaków, czy chcą złączyć swe losy z Czechami, byłaby otrzymała odpowiedź: Nie jesteśmy Czechami, nie jesteśmy Czecho-Słowakami. Naszem hasłem jest: Słowaczyna dla Słowaków!

Naszym programem jest: wolna, niepodległa Słowaczyna złączona z Polską, z którą mamy wspólne granice, wspólny charakter, wiarę i obyczaj słowiański. Jeżeli Koalicja sama nie naprawi owego punktu traktatu wersalskiego, to narody niezadowolone z brutalnych rządów czeskich, same to uczynią drogą gwałtowną.

Pod Karpatami tylko wtenczas będzie spokój, jeżeli według zasady sprawiedliwości otrzyma każdy to, co mu się należy.

Słowacka Rada Narodowa prosi opinię publiczną, aby popierała naszą walkę o niepodległość. Słowacy chcą się połączyć z bohaterskim, bratnim narodem polskim, który jak dawniej, tak i teraz jest obrońcą chrześcijaństwa i cywilizacji. Pragnęlibyśmy złączyć losy nasze z losem drogiego i szlachetnego narodu polskiego.

Widzimy, iż Słowacy wcale nie czują sympatii dla liberalnych Czechów i całym sercem ciążą ku Polsce.

FRANCJA I ANGLJA A WOJNA POLSKO-ROSYJSKA.

„Westminster Gazette“ donosi, że „narady paryskie między Churchilllem a francuskim ministrem wojny zakończyły się ważnymi uchwałami co do „wspólnej akcji na środkowym wschodzie“.

NIEMOŻONY DUCH W ZAGŁĘBIU KARWIŃSKIM.

Mimo stawiania wyrafinowanych przeszkód ze strony czeskiej dały wpisy do polskiego realnego gimnazjum w Orłowej wynik wprost świetny. Ogółem wpisało się do 480 uczniów, z tego do klasy pierwszej 110. Wielka liezba zapisanych do klasy pierwszej dowodzi, że przyłączenie zagłębia węglowego do Czech i terrorystyczne metody administracji czeskiej nie osłabiły ducha narodo-

LIKWIDACJA SPRAW PLEBISCYTOWYCH NA WARMJI I W POWIATACH NADWIŚLAŃSKICH.

PAT. Rządowymi komisarzami likwidacyjnymi dla spraw związanych z akcją plebiscytową mianowanymi zostali: dla Warmji i powiatów nadwiślańskich p. Gustaw Olechowski, konsul Min-stwa Spr. Zagr., komisarzem na Mazury p. Karol Rykara, radca ministerjalny w Min-stwie Robót Publicznych, oraz p. Wiktor Dobrowolny, inspektor Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

KLEJNOTY CESARSKIEJ ROSJI.

Havas, PAT. „Matin“ dowiadyuje się z Londynu o sprzedaży wielu klejnotów cesarskich, przywiezionych przez Kamenewa. Pieniądze ze sprzedaży miały być przeznaczone na propagandę w Europie Zachodniej, w szczególności w Anglii i we Francji.

KOMUNIKAT BERLIŃSKIEGO POSEŁSTWA UKRAIŃSKIEGO

PAT. Radio. Berlińskie poselstwo ukraińskie komunikuje że narodowe wojska ukraińskie w swojej ofensywie w gubernji podolskiej zajęły Kamieniec Podolski. Bolszewicy wycofują się z Ukrainy. Naczelne dowództwo ukraińskie działa już znowu na ojczyźnie.

o ile nie dotyka wyżej wymienionych trzech zdań, własne prawo podatków i własne finanse.

Komisja dla spraw zewnętrznych nie ma odwagi wypowiedzieć jasno, że jej przy układaniu szkicu rzeczywistość chodziło o suwerenność bezwzględną. Że tak było, można z wszelką pewnością wnioskować z wypadku, który jest równocześnie dowodem, że wolność wypowiedzenia swego przekonania nie była w komisji zapewnioną. Gdy bowiem jeden z członków komisji wobec wniosku Rady Państwa o nadanie Gdańskowi „suwerenności“ wypowiadał odmienne zapatrywanie, gdy mianowicie udawał, że w Gdańsku możebna jest tylko względna i ograniczona suwerenność, gdy wreszcie jeden jedyny (prócz Polaka) miał odwagę głosować przeciw wnioskowi, wtenczas został zmuszony z komisji wystąpić i przeciw własnej woli pracy w komisji zaprzestać.

Takie postępowanie sprzeciwia się nie tylko paragrafowi 8-mu przepisu nadkomisarza z dnia 31 maja b. r., lecz także, co jest ważniejsze zasadom prawdziwie demokratycznym, któremi się często szczycicie.

Nie będę się bawił w prorocтва, jaką formę władzy państwowej przyznają w Paryżu Wolnemu Miastu. Jedno jednakowoż mogę wypowiedzieć jako pewnik. Jeśli artykuł I waszego szkicu, ogłaszający suwerenność (absolutną) w Paryżu padnie, natenczas będzie musiał cały szkic poddać się dokładnej rewizji i zasadniczej zmianie.

Jestem przeciw od początku do końca na suwerenność bezwzględną nastrojony.

Po tem, co powiedziałem, zrozumiecie Panowie, żeśmy w komisji z Wami współpracować nie mogli i że Wasz szkic odrzucamy.

GENERAŁ BUDJENNY RANIONY.

LUBLIN. (OD.) Gazety tutejsze donoszą, że generał Budjenny został ciężko raniony w walce 21 bm. pod Klewaniem. Bomba lotnicza, którą rzucono w pobliżu jego głównej kwatery, zraniła 10 osób z pośród jego sztabu. Generał sam zraniony został odłamkiem w lewą pierś. Naczelne dowództwo objął po nim gen. Kornilow.

ROZPACZLIWE POŁOŻENIE ARMJI BUDJENNEGO.

LWÓW. (OD.) Biuro prasowe 3-ciej armji polskiej donosi: Położenie armji Budjennego według zeznań jeńców w ostatnim czasie się bardzo pogorszyło. Jeńcy sowieckich pułków piechoty 87, 147 i 148 podali na przesłuchach, że już od samego początku bez przerwy stali na wysuniętych naprzód pierwszych liniach, gdyż wszystkie rezerwy są już wyczerpane, a dywizje sowieckie 314 i 346 wycofano z frontu i wysłano przeciw powstańcom ukraińskim do Kijowa. Zdobyte dnia 20 bm. akta kancelarji pułkowej, 158-go sowieckiego, pułku piechoty donoszą, że i główne dowództwo armji Budjennego potwierdza te zeznania. Lotnicy nasi stwierdzili, że wojska sowieckie opuszczają już teren etapowy od Nowogrodu wołyńskiego aż do Płoskirowa.

Wiadomości potoczne.

KALENDARZ na czwartek 30 września 1920:

Hieronima wyżu.

Słońca wschód o g. 6,0 zachód o g. 5,39.

Księżycy wschód o g. 6,14 zachód o g. 8,46

Gdańsk. Ostatni to numer „Gazety Gdańskiej“ w tym kwartale. Kto się dotychczas opóźnił z zamówieniem jej na nowy kwartał, jeszcze to może uczynić. Liczne zamówienia na nowy kwartał, są dowodem, iż pismo nasze ma wielką popularność na Pomorzu. Nowy kwartał przynosi nam coraz więcej nowych abonentów mimo trudności przesyłania pieniędzy. Jeszcze w ostatnim dniu upominamy naszych czytelników, aby nam zjednywali dalszych nowych abonentów. Wielu nie zna jeszcze naszej gazety. Ci powinni przynajmniej na miesiąc zamówić sobie „Gazetę Gdańską“, a nie pożalują tego. Jest ona dostępna dla wszystkich, bo przedpłata wynosi tylko 10,50 mk. kwartalnie. W nowym zaś kwartale nastąpią wielkie ulepszenia i powiększenie objętości „Gazety Gdańskiej.“ Zamierzaliśmy już z początkiem października wydać „Gazetę Gdańską“ w nowej szacie i objętości, lecz wskutek trudności technicznych drukarnia nie jest jeszcze zupełnie ukończona. Starania nasze skierowane są jednak w tym kierunku, aby wszystko o ile możliwości przyspieszyć.

—Poszukuje się osoby. Jan Meller z Gdańska, Stadt gebiet Schönfelderbrücke 17-a poszukuje na tej drodze swego krewnego Franciszka Mellera z Chicago w Ameryce.

— Skarszewy. Ażeby umożliwić szerszym warstwom społecznym posyłanie dzieci do szkół wyższych, zdolnym chłopcom i dziewczętom przez to dać później dostęp do wyższych urzędów i lepszych prywatnych posad, założona zostanie w tym celu w Skarszewach państwowa szkoła wydziałowa, (dawniej średnia) z nauką obcych języków. Opłata roczna za każde dziecko będzie, w porównaniu do czynszu w gimnazjach, bardzo niska, a powtórę czwarta część wszystkich miejsc będzie dla rodzin biednych zupełnie bezpłatna. W sprawie założenia tej szkoły odbędzie się w niedzielę 26. 9. zaraz po sumie w szesnastu miejscowej wiec rodziców polskich i niemieckich. Spieszne zgłoszenia dzieci z miasta i okolicy przyjmuje powiatowy inspektor szkolny p. Jakubowski w Skarszewach.

Reda. Ostatniej niedzieli przystąpiło u nas 59 dzieci poraz pierwszy do stołu Pańskiego. Była to dla nas wszystkich uroczystość wielka. Kościół nasz, prawie jak na Boże Ciało ustrójny, głosił i opowiadał każdemu, że wesoly nam dzień nastał. Przed nabożeństwem zgromadziły się dzieci przy starym cmentarzu, skąd procesją do kościoła prowadzone zostały. Przed Komunią sw. przemówił Ks. proboszcz do nich w serdecznych słowach. Serca rodziców wzruszyły się kiedy widzieliśmy dzieci nasze kłęczące przed ołtarzem w blasku świec płonących i w świetle niewinności i pokory — dzieci nasze, ten przedmiot naszej miłości, naszych trosk i naszych nadziei. Po nabożeństwie zostały dzieci znowu procesją odprowadzone do plebanji, gdzie ich Ks. proboszcz po długiego starożytnego zwyczaju kawą i ciastkami poczęstosowało. Oby pierwsza komunja św. była dla nich wszystkich zadatkami wiecznej chwały, aby one wszystkie pomnożyły liczbę dobrych chrześcijan i wzorowych katolików i oby były nadzieją i szczęściem naszego Kościoła i naszej Ojczyzny.

Królewiec. W tutejszym jarmarku brało udział 15000 osób.

Warszawa. Od dnia 1 października r. b. zacznie wychodzić w Warszawie pod redakcją p. Ksarewego Glinki miesięcznik poetycki, poświęcony wyłącznie poezji i sprawom z nią związanym.

— Odszkodowanie dla wdów i sierot po poległych. Odnośnie do ogłoszonej dopiero teraz w niektórychh dziennikach ustawy z dnia 27. maja 1919 w przedmiocie tymczasowgo zaopatrzenia wdów i sierot po oficerach i szeregowych armji polskiej, oraz ze względu na wątpliwości, podnoszona przez interesowane koła ludności i wynikającej z mylnej interpretacji postanowiej tej ustawy, wyjaśnia się, co następuje:

Ustawa z 27. 5. 1919 dotyczy zaopatrzenia wdów i sierot po oficerach, urzędnikach wojskowych i szeregowych armji polskiej, którzy po 1. listopadzie 1919 polegli lub umarli wskutek działań wojennych, względnie na skutek choroby, jakiej bez własnej winy nabawili się podczas służby wojskowej.

Ustawa ta reguluje zaopatrzenie wdów i sierot tymczasowo aż do wydania ogólnej ustawy w tym przedmiocie.

Obecnie tymczasowa ustawa nie odnosi się jednakże

1) do rodzin osób powołanych do służby wojskowej w armji polskiej, gdyż rodziny te otrzymują zaopatrzenie według rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920.

2) do inwalidów niemieckich, wdów i sierot po wojskowych armji niemieckiej, gdyż osoby te pobierają renty i zaopatrzenia według ustaw niemieckich z uwzględnieniem dodatków drożyznianych, przyznanych tym inwalidom przez władze polskie.

— Kto nie podpisał jeszcze pożyczki Odrodzenia, powinien to przynajmniej uczynić w ostatnim dniu, to jest 30 września. Po dniu tym nie można już nigdzie Pożyczki podpisywać. Kto dotychczas w tej sprawie był obojętnym, niech naprawi swą przeszłość i podpisze w ostatniej godzinie Pożyczkę Odrodzenia. Nie powinno być osoby między nami, któraby nie przeznaczyła nic na ten cel. Każdy według swego stanu winien ten obowiązek spełnić. Jeszcze w ostatniej godzinie woła do nas Ojczyzna. Podpisujcie Pożyczkę Odrodzenia. Jeżeli chcesz, ażeby Polska była silna, wielka i kapitalistycznie niezależna od innych państw, podpisuj Pożyczkę Odrodzenia. A czy wiesz, ile ofiar poniósł nasz dzielny żołnierz dla obrony naszej świętej wolności i niepodległości. Ty zaś masz dać także ofiarę ze siebie, ofiarę, która zarazem przynosi ci wielkie korzyści. Wzywamy jeszcze w ostatniej chwili naszych Czytelników do podpisania Pożyczki Odrodzenia.

O tym, co był w 201 pułku.

Wracają z bitwy żołnierze,
Śpiewający, śpiewający:
Dziewczyna na progu stoi
Wypatruje wśród tysięcy.

Jedzie ułan, jak laleczka,
Koń, jak panna pod nim płasza,
Wstrzymał konia przed dziewczyną
Patrzy i podkręca wąsa,

Oj, nie czekam tutaj ciebie,
Oj, nie ciebie, mój ułanie,
Biegnij prędko do Warszawy,
Gdzie cię piękne przyjmą panie.

Jak na krowie, na armacie,
Artylerja wali gęsto:
Ej, buziaka daj dziewczyno
I podziękuj za zwycięstwo

Oj, nie dla was usta moje,
Oj, nie dla was kanonierzy
Inny będzie je całował,
Co radośnie wnet nadbieży.

Kogoż czekasz, dziewczko płocha,
Czy ułany mało strojne,
Czy ci nie w smak artylerja,
Co wygrała dzisiaj wojnę?

Czekam tego, co nie chodzi
Ni w czerwieni, ni we złocie,
Lecz tak szary jako ziemia
W dwieście pierwszym przy piechocie.

Wszelki ciężar z niego zdejmę
I karabin co go tłoczy,
Pot ze skroni mu obetrę,
Jasne ucałuję oczy.

Chociaż umazany w błocie,
Milszy on nad książęta.
On mnie będzie dziś całował,
Nie wy, strojni, jak na święta.

Oj, nie będzie cię całował,
Nie zobaczyż go przy sobie,
Bo okrutnie spracowany
Z twojem sercem legnął w grobie.

Kornel Makuszyński.

Zebrania Towarzystw:

Gdańsk. Związek Handlowców w Gdańsku zawiadamia niżej wymienionych członków, iż w piątek dnia 1-go października odbędzie się wieczornica Związku wspólnie z Filją Sopocką na wielkiej sali domu św. Józefa, Töbfergasse 7. Początek o godzinie 7 i pół a koniec o 1-szej w nocy. Obecność wszystkich członków pożądana. Zarząd.

Gdańsk. Lekcja koła śpiewu „Moniuszko“ odbędzie się w środę dnia 29-go bm. o pół do ósmej w lokalu „St. Josefshaus“ przy Töpfergasse. Zarząd.

Sopot. Zebranie Związku Handlowców Poznań, filji w Sopocie, odbędzie się w środę dnia 29-go września o godzinie 8-mej wieczorem w hotelu „Sedan“ przy ulicy Bismarka. Z powodu omówienia bardzo ważnych spraw, obecność każdego członka konieczna. Zarząd.

Firóg. Wiec odbędzie się na parafie Matarnia w sprawach parafjanych i społecznych w niedzielę, dnia 30 października o godzinie 4-tej po południu na sali p. Kiewerta.

Nakład i druk „Gazety Gdańskiej“ Tow. Akc. w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Bolesław Kielbratowski w Gdańsku.

Deuma Konzern A.-G.

DEUMAH AUS

GDANSK, Langgasse 69/70

2212

Gazeta Gdańska

w nowym kwartale zacznie wychodzić
w powiększonej objętości

Zamawiajcie już teraz „Gazetę Gdańską“
a unikniecie w przyszłości opóźnień
w dostarczaniu

Pocztówki!

Pocztówki!

Otrzymaliśmy świeżą przesyłkę pocztówek polskich

Z widokami Gdańska i polskim orłem.

Pocztówki te w ślicznym barwnym wykonaniu, sztuka tylko 30 fen., 6 rozmaitych pocztówek 1,80 mk. Cena rozumie się w walucie niemieckiej.

Porto przesyłki w liście rekomendowanym 1,— mk.

W walucie polskiej kosztują pocztówki sztuka po 1,— mk. 6 pocztówek 6,— mk. Porto przesyłki to samo. 472

Ponieważ salizek obecnie wysłać nie wolno, należy przy zamówieniu nadesłać należytość naprzód.

Gazeta Gdańska, Gdańsk -- Danzig.

Włosy kupuje i płaci naj-
wyższe ceny.
Fryzjer **KÖRNER**
GDAŃSK, Kohlenmarkt 18/19.

Gustownie
na
modnym papierze

wykonane

zaproszenia

i

awiadomienia

ślubne

dostarcza szybko

po

cenie przystępnej

Drukarnia

Gazety Gdańskiej.

Wszelkie

reperacje

maszyn i narzędzi rolni-
czych wykonuje szybko i pod
gwarancją. Części rezer-
wowe na składzie. (2229)

Stromski

Szumud

powiat Wejherowo

Młoda polka z królestwa
poszukuje

biurowej posady

pisze na maszynie — zna
język niemiecki. Zgłosz.
pod nr. 2226 do Eksp. G. G

Z końcem października mamy do oddania większą
ilość

okowity 96 | 97 %

ocelonej, franco Gdańsk. — Zamówienia uprasza

Grundbesitz, G. m. b. H.

Oddz. Fabryka spirytusu — Gdańsk, Hansaplatz 1.

Bank Kaszubski w Wejherowie.

Przyjmujemy oszczędności i udzielamy po-
życzek. Regulujemy hipoteki. Otwieramy
rachunki bieżące i skutecznymy wpłaty
zamiejscowe. Pośredniczymy w zakupie
i sprzedaży papierów wartościowych (fan-
driów). Inkasujemy weksle i czek. Za-
mieniamy kupony i pieniądze zagraniczne.

Adr: Bank Kaszubski E. G. m. u. H., Wejherowo.
Tel. 1229. Pocztowe konto czek. w Gdańsku 4482

Prace malarskie

WYKONUJE (2186)

FRANCISZEK LANGE

MAISTRZ MALARSKI

w OLIWIE, Georgstrasse 16.

Bank Ludowy

Tow. z niegr. p.

w Gdańsku, Jopengasse nr. 47.

TELEFON 1956. Poczta konto czekowe 943

Przyjmuje kapitały wszelkiej wysokości na de-
godnych warunkach i udziela pożyczki na hipo-
teki i weksle. Otwieramy konta czekowe rachun-
ki bieżące i skutecznymy wpłaty zamiejscowe.
Pośredniczymy w zakupie i sprzedaży papierów
wartościowych. Inkasujemy weksle i czek. Za-
mieniamy kupony i pieniądze zagraniczne. ::

Adres: BANK LUDOWY, GDAŃSK.

Bracia rozszerzają „Gazetę Gdańską“

NA POLSKI CZERWONY KRZYŻ
dla żołnierza polskiego
w piątek dn. 1. października 1920 r.

o godz. 7-aj wieczorem 2219

odbędzie się na sali Strzelnicy

(Friedrich Wilhelm Schützenhaus) przy Promenadzie

WIECZÓR

literacko-artystyczny

p. MODZELEWSKIEJ-WOJEWSKIEJ

znanej warszawskiej artystki dramatycznej
z współudziałem miejscowych sił.

Bilety nabywać można w księgarni p. Czarlńskiego, Töpferg. 19

Bank Ludowy, Sopot

z n. p.

Przyjmuje depozyta

bez wypowiedzenia po 3 1/2, za 3 mies. wyp. 4,
za 1/2 rocz. wyp. 4 1/2 za całorocznym wyp. 5 1/2.

Zalutwia wszelkie przekazy, wydaje listy kredytowe
i czek.

Es wird nochmal, darauf hingewiesen, dass die
Kohlenmeldekarten für Industrieverbraucher von mel-
als 10 t monatlich und Schifffahrt für den Monat No-
vember bis spätestens 5. Oktober bei dem unterzeich-
neten Amt Stadtgraben 2 Abteilung Industrie
einzuweisen sind. (32)

Verspätete Einreichung kann Nichtbelieferung
zur Folge haben.

Leucht und Brennstoffversorgungs-Verband
für die Freie Stadt Danzig

Kupno okolicznościowe!

Z powodu opróżnienia składu polecam 1000
sztuk konwi do mleka, zupełnie nowych, do-
brze ocynkowanych, zawartości 20 lfr. Cena 110
mk. za sztukę. (222)

RUBIN, Bannerstiftsgasse 10, wchód na lewo.

W poniedziałek, dnia 4 października rb.
sprzedawane zostaną na

publicznej licytacji

następujące przedmioty:
wóz roboczy, plug trzyskibowy, 2 brony,
2 pługi, manesz, młocarnia, 1 maszynę do
czyszczenia, 1 cielną krowę, 1 parę uprząży
koni, 1 samirufę i rozmaite inne
przedm. ety. (2225)

Leśnictwo Lindenbruch

pod Chylonją, powiat Wejherowski.

KORESPONDENT

ma wolne godziny popołudniowe. Przyjmuje również

tlomaczenia.

Łask. oferty do „Gazety Gdańskiej“ pod „korespondent“

Bank Ludowy

E. G. m. u. H.

w Serakewicach

udziela pożyczek

pod dogodnymi warunkami

i
przyjmuje depozyta

placąc 8 i 3 1/2 % stosownie do wypowiedzenia
Zarząd

Jórkowski, Grónowski, Dorszewski
Ka, Proboszcz Łosiński, kurator,

Bank Ludowy E. G. m. u. H.
w Stanisławowie.

przyjmuje depozyta (oszczędności) i płaci
procent podług umowy; udziela także po-
życzki pod bardzo dogodnymi warunkami.

Dniami kasowymi są środy i soboty od godz. 1—3 po poł.

Bank Ludowy

Eingetragene Genossenschaft mit unbeschränkter Haftpflicht.
Józef Blak. Br. Ptach. Krefta.

Dla Sidlic!

Od 1 października lub wcześniej
do oddania agentura „Gazety Gdańskiej“

w Sidlicach. Zgłoszenia przyjmuje (1851)
Ekspedycja „Gazety Gdańskiej.“

Bank Ludowy w Żukowie
udziela pożyczek i przyjmuje oszczędności

placąc

3% i 3 1/2 procent

stosownie do wypowiedzenia.

Dni kasowe są poniedziałki i czwartki od
godziny 12—2 po południu.

ZARZĄD.

Natho.

Ptach.

Müller

DRUKI

wykonywa starannie i tanio

Drukarnia „Gazety Gdańskiej“.

Julian Lisiński

Gdańsk Breitgasse 21.

zegarmistrz i złotnik,

poleca

swój dobrze zaopatrzony skład zegary
solenne regulatory kukawki, budziki
zegarki kieszonkowe, złote i srebrne, złote
biżuterię, jako to broszki, kolczyki
pierścionki, krzyżki lańcuszki bransoletki itd.

wykonuje się szybko i dokładnie i tanio. Zamówie-
niamy skutecznie się odwarzną pocztą. Towary wyborowe.

Zecerów linotypistów

potrzebujemy natychmiast, chwilowo mają
stawić na maszynie „Ideal“ a później na
amerykańskiej „Intertype“ pierwszej maszy-
nie tego rodzaju z klawiaturą polską.

„Gazeta Gdańska“ Tow. Akc.

G D A Ń S K, Grobla Przedmiejska 49. (1698)